

Το παιδομάζωμα κατά τον συμμαχοπολέμο.

Εφημ. «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ»

- Πόσα Ελληνόπουλα βρέθηκαν στην Αλβανία το 1948;

- Η μεταφορά τους σε καταυλισμούς και οι συνθήκες διαβίωσης τους σ' αυτούς.

- Η μετακίνησή τους σε χώρες του τέως ανατολικού μπλοκ και ο επαναπατρισμός τους στην Ελλάδα.

Ένα από τα πλέον συζητημένα θέματα σχετικά με τον Εμφύλιο Πόλεμο στη χώρα μας ήταν το λεγόμενο παιδομάζωμα, με το οποίο είχαμε ασχοληθεί εκτενώς σε άρθρο μας. Το σχετικό άρθρο μας στις **31/5/2020** προκάλεσε πλήθος συζητήσεων και σχολίων. Ένα από τα επιμέρους ζητήματα που σχετίζονται με το παιδομάζωμα είναι τα Ελληνόπουλα που βρέθηκαν στην Αλβανία. Η γειτονική χώρα φιλοξένησε όπως θα δούμε, κάποιες χιλιάδες από τα παιδιά που αρπάχθηκαν βίβια ως επί το πλείστον, φυγαδεύτηκαν και οδηγήθηκαν σ' αυτή.

Το παιδομάζωμα - Νέα στοιχεία.

Τα παιδιά που βρέθηκαν στις χώρες του τέως ανατολικού μπλοκ ήταν τέκνα ανταρτών του ΕΑΜ, ορφανά από έναν ή και τους δύο γονείς τους, παιδιά αγνώστων γονιών, φυλακισμένων, εξόριστων, αγνοουμένων ή εγκλωβισμένων σε άλλη χώρα της Ανατολικής Ευρώπης. Περίπου 300 παιδιά κυρίως από την Ήπειρο και την Καστοριά είτε αποχωρίστηκαν τους γονείς τους στην Ελλάδα και βρέθηκαν ασυνόδευτα είτε οι γονείς τους είχαν πεθάνει και ήταν ορφανά.

Όπως γράφει ο Σταύρος Ντάγιος η απόφαση του παιδομαζώματος - **δεν είναι έως τώρα αποδεδειγμένη πώς, πού και πότε**-, ελήφθη ακόμα προκειμένου οι γονείς των παιδιών και ιδιαίτερα οι νεαρές μητέρες να **αγωνίζονται απρόσκοπτα και με μειωμένο το ενδεχόμενο λιποταξίας**. Ήταν μια μορφή **ομηρίας**, ο πιο σίγουρος τρόπος ώστε ο ΔΣΕ να διασφαλίσει την αφοσίωση του μαχητικού δυναμικού του, ο οποίος στην τελευταία φάση είχε στρατολογηθεί κυρίως διά του ψυχικού εξαναγκασμού ή της σωματικής βίας. Το τελευταίο απόσπασμα προέρχεται από κείμενο του Νίκου Μαραντζίδη στην «**Καθημερινή**» στις **12/8/2012** με τίτλο «**Το παιδομάζωμα στον Εμφύλιο**».

Ίσως στην αρχή υπήρξε εθελοντική προσέλευση των γονέων, ήταν όμως περιορισμένη εδαφικά και χρονικά. Από τον **Μάρτιο του 1948** και ιδιαίτερα από τα μέσα της χρονιάς εκείνης, καθώς οι περισσότεροι γονείς αρνούσανται πεισματικά να παραδώσουν οικειοθελώς τα παιδιά τους, **εφαρμόστηκαν καταναγκαστικοί τρόποι συλλογής, στρατολόγησης και εξορίας**. Στην «**Καθημερινή**» της **5/9/1948** υπάρχει το εξής δημοσίευμα:

«Παραδοθείς εις την περιοχή της Μουργκάνας συμμορίτης καταγόμενος εκ Κουκλίων (σημ: Κουκλιοί, χωριό του Δήμου Πωγωνίου του νομού Ιωαννίνων) περιέγραψε την νυχτερινή αρπαγή των παιδιών ηλικίας από 5-14 ετών των οποίων οι μητέρες υποχρεώθηκαν με ξυλοδαρμούς και πυροβολισμούς να τα συνοδέψουν μέχρι το χωριό Κορκοβίτσα (σημ. πρόκειται μάλλον για το παραμεθόριο χωριό της Β. Ηπείρου Κοσοβίτσα) επί του αλβανικού εδάφους όπου και τα εγκατέλειψαν ακουσίως επιστρέψασαι ακολουθίας (γύρισαν με συνοδεία) εις τα ληστοκρατούμενα χωρία των».

Η δραματική πορεία μητέρων και παιδιών προς Αλβανία διήρκεσε δύο μέρες εν μέσω κοπετών (γοερών λυγμών με έντονες κινήσεις των χεριών και σπαρακτικές κραυγές) και θρήνων.

Στα αρχεία του ΔΣΕ στον Γράμμο που εγκαταλείφθηκαν μετά την επικράτηση του Εθνικού Στρατού, ανάμεσα στα άλλα βρέθηκε και μία άκρως ενδιαφέρουσα επιστολή ανώτατου εκπαιδευτικού στελέχους του Δημοκρατικού Στρατού σε επιστολή προς συναγωνιστή του. Ο ελληνικός Τύπος που δημοσίευσε τότε την επιστολή τόνιζε πως και μόνον η επιστολή αυτή καταρρίπτει την προπαγανδιστική επιχειρηματολογία του ΚΚΕ, ότι η απαγωγή γινόταν για την προστασία των παιδιών από τους βομβαρδισμούς της αεροπορίας και του μοναρχοφασιστικού στρατού. Ας δούμε τι γράφει η επιστολή αυτή που δημοσιεύτηκε στο «**Βήμα**» στις 23/8/1949.

"Μας λένουν εδώ διάφοροι σύντροφοι ότι δεν κατορθώσατε να ξεπεράσετε τις δυσκολίες που δημιούργησαν στον αγώνα μας οι παράγοντες των ξένων ιμπεριαλιστών. Βλέπουν το κίνημα να είναι πολύ καθυστερημένο. Περίμεναν μεγαλύτερη δράση και ανάπτυξη. Κι εγώ συμφωνώ με αυτές τις απόψεις, γιατί τις βρίσκω πολύ λογικές. Θα έπρεπε να είχε σταλεί στις γειτονικές λαϊκές χώρες τριπλάσιος τουλάχιστον αριθμός παιδιών αντιδραστικών γιατί έτσι θα μπορούσαμε να ενισχύσουμε την προσπάθεια που γίνεται για την οργάνωση και ανάπτυξη του παγκόσμιου προλεταριακού στρατού. Καταλαβαίνετε σ. Τίγρη (σημ. πρόκειται φυσικά για ψευδώνυμο) πόσο ακατάβλητος θα είναι ο στρατός αυτός όταν σε λίγα χρόνια

θα πάρει τη θέση του μέσα στη δράση του Παγκόσμιου Προλεταριακού Κινήματος ενάντια στις καπιταλιστικές χώρες και ειδικά της μοναρχοφασιστικής Ελλάδας.

Στο δημοσίευμα που αναφέραμε παραπάνω ο Νίκος Μαραντζίδης γράφει ότι η στρατολογία ήταν άτακτη χρονικά και γεωγραφικά. Στηριζόταν σε αιφνιδιαστικές βραδινές περιπολίες και εισβολές των ανταρτών σε κατοικημένες περιοχές ή σε ενέδρες σε τόπους συναθροίσεων των χωρικών.

Οι στρατολόγοι του ΔΣΕ έμπαιναν στα σπίτια αναζητώντας νεαρά άτομα που θα στελέχωναν τις γραμμές του. Οι εντολές της ηγεσίας προς τους στρατολόγους ήταν σαφείς: ενδελεχής έρευνα σε κατοικίες, καμάρες, αποθήκες, αποχωρητήρια, κρυψώνες, αχυρώνες, καλύβες και καταφύγια. Να μην εξαπατώνται και να μην δωροδοκούνται, να χρησιμοποιούνται ανάλογα με την περίπτωση δόλο ή και απειλές, βία. Να εξαπατούν τις ανήλικες τις οποίες θα χρησιμοποιούν ως ασπίδες προστασίας, να μην επιδίδονται σε λεηλασίες και καταχρήσεις ενώ ιδιαίτερα οι μαχήτριες να μην είναι ατημέλητες κατά την στρατολόγηση των θυμάτων τους. Στις 13/12/1985 ο Μιχάλης Παρτσαλίδης, ένα προβεβλημένο στέλεχος του ΚΚΕ έστειλε στην «Ελευθεροτυπία» μία επιστολή στην οποία καταγράφει και στιγματίζει την πραγματική αιτία του παιδομαζώματος.

«Η προώθηση των ανήλικων παιδιών (3-14 χρονών) στις χώρες Ανατολικής Ευρώπης που αποκλήθηκε παιδομάζωμα από τη δεξιά προπαγάνδα δεν έγινε για να σπουδάσουν αυτά τα παιδιά όπως λέγεται και γράφεται. Σκοπός του παιδομαζώματος ήταν να δημιουργήσουν ένα φυτώριο έμψυχου υλικού για το αντάρτικο.

Διαφωνώ με τα λόγια κάποιου συνομιλητή της έρευνας που λέει: Δε φέραμε συνάλλαγμα αλλά φέραμε πτυχία. Τα πιστοποιητικά αγνοουμένων και σκοτωμένων παιδιών ηλικίας 15-20 χρονών είναι πολύ περισσότερα από τα πτυχία. Εμπρός στους τόσους νεκρούς Έλληνες και από τις δύο πλευρές τα πτυχία που φέραμε ήταν σταγόνα στον ωκεανό. Γι' αυτό κι εγώ φωνάζω Ποτέ πια εμφύλιος! Πότε πια παιδομάζωμα. Όλα πρέπει να ξεχαστούν εκτός από το παιδομάζωμα για να μην επαναληφθεί».

Όπως είχαμε αναφέρει στο άρθρο της 31/5/2020, το «παιδομάζωμα», ξεκίνησε τον Μάρτιο του 1948. Η Αλβανία και η Γιουγκοσλαβία, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, επιλέχθηκαν ως ενδιάμεση σταθμοί και όχι ως χώρες υποδοχής. Η επιχείρηση μεταγωγής Ελληνοπαίδων προς την αλβανική μεθόριο, άρχισε υπό την εποπτεία του Υπολοχαγού του ΔΣΕ Μήτσου Γκουμπίδη, του Λοχαγού Θωμά Λευτέρη, του Βασίλη Σακελλαρίδη και του Σταύρου Κωτσόπουλου, καθώς και στελεχών της πολιτοφυλακής. Από αλβανικής πλευράς, υπεύθυνοι ήταν οι Koco Karora, Braho Malidi, Fone Gjoka κ.ά. Η φυγάδευση γινόταν από τις μεθοριακές περιοχές της Κρυσταλλοπηγής, τον Γράμμου, του Πωγωνίου, της Μουργκάνας και της Σωπικής (χωριό του Πωγωνίου που ανήκει στην Αλβανία). Όλη η ευρύτερη περιοχή βρισκόταν υπό τον απόλυτο έλεγχο των δυνάμεων του ΔΣΕ και η διέλευση ήταν ελεύθερη. Οι βασικές διαδρομές ήταν τρεις: Κρυσταλλοπηγή-Ελμπασάν, Μουργκάνα-Άγιοι Σαράντα-Δυρράχιο και Σωπική-Αργυρόκαστρο-Φιέρι-Αυλώνα. Οι μεταφορές των παιδιών (5-15 ετών), ως τα σύνορα γίνονταν με φορτηγά και στις δύσβατες περιοχές με ζώα ή με τα πόδια, για αποφυγή αιφνιδιαστικών επιθέσεων.

Στη συνέχεια και αφού έφταναν στην Αλβανία, μεταφέρονταν, κυρίως, σε Σκόδρα, Δυρράχιο, Αυλώνα, Φιέρι και σε μικρότερο βαθμό σε όλα τα υπόλοιπα αστικά κέντρα.

Τον **Μάρτη του 1949** ο Λευτέρης Βουτσάς από τα Τίρανα, ενημέρωνε τον Βασίλη Μπαρτζιώτα, ότι οι Αλβανοί είχαν επιστρατεύσει για τις ανάγκες μεταφοράς των παιδιών 40 οδηγούς.

Ο αριθμός των παιδιών που εγκαταστάθηκαν στην Αλβανία και σε χώρες του τέως ανατολικού μπλοκ, δεν μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια.

Στην Αλβανία, εγκαταστάθηκαν περιστασιακά και για μικρό χρονικό διάστημα **4.731 Ελληνόπουλα**. Την άνοιξη του **1948**, ο αριθμός των παιδιών (**5-15 ετών**), ήταν **3.980**, ενώ υπήρχαν και ενήλικες συνοδοί-κυρίως νεαρές μητέρες. **1.334** βρίσκονταν στη **Σκόδρα**, **538** στην **Αυλώνα**, **500** στο **Δυρράχιο**, **295** στο **Φιέρι** και **774** στο **Ελμπασάν**. Οι υπόλοιποι σκορπίστηκαν σε μικρότερες ομάδες στην υπόλοιπη χώρα. Τον **Απρίλη του 1948**, βρέθηκαν για μικρό διάστημα στην **Κορυτσά** **6.000 Ελληνόπουλα**, τα οποία πολύ σύντομα μεταφέρθηκαν στο **Μοναστήρι (Μπίτολα)** και από εκεί στις **Ανατολικές χώρες**. Οι προσφυγικές ροές προς τη **Γιουγκοσλαβία** κυρίως, συνεχίστηκαν ως τον **Απρίλιο του 1949**. Η **Αλβανία**, ισχυρίστηκε ότι μπορούσε να δεχτεί μικρό αριθμό Ελληνοπαιδών. Η **Βουλγαρία**, ενώ αρχικά είχε δεσμευθεί ότι μπορούσε να φιλοξενήσει 3.000 παιδιά, αργότερα δήλωσε πως λόγω της φιλοξενίας και πολλών ενηλίκων Ελλήνων, αδυνατούσε να τηρήσει την υπόσχεσή της. Η **Ουγγαρία**, αρχικά δήλωνε ανέτοιμη να δεχθεί μικρούς Έλληνες πρόσφυγες, αλλά με την πίεση της Μόσχας,

υπαναχώρησε. Το 1949, στην Ανατολική Γερμανία, βρίσκονταν 1.300 Ελληνόπουλα, στην Ουγγαρία 2.500, στην Πολωνία 3.500 και στην ΕΣΣΔ 300 (Κατερίνα Χρυσ. Σουλτανιά, «Η Ελληνική Πολιτική Προσφυγιά»).

Τον Μάιο του 1949, ο Υπουργός Παιδείας και Υγιεινής της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης (ΠΔΚ), Πέτρος Κόκκαλης, ευχαριστούσε τις κυβερνήσεις των Ανατολικών Χωρών για την φιλοξενία των Ελληνόπουλων. Στην αλβανική κυβέρνηση, έγραφε:

«Θα ήθελα να διαβεβαιώσω την Εξοχότητά σας, ότι οι απευθυνόμενες από την κυβέρνηση μας ευχαριστίες, εκφράζουν τα συναισθήματα τόσο των γονέων, που μας εμπιστεύτηκαν τα παιδιά τους, τα οποία απειλούντο από τον μοναρχοφασιστικό κίνδυνο και τους εναέριους βομβαρδισμούς, όσο κι εκ μέρους όλου του ελληνικού λαού, στρατευμένου σε έναν αγώνα αποφασιστικής σημασίας για την εξασφάλιση της εθνικής ανεξαρτησίας, τη δημοκρατία και την ειρήνη». (ΑQSH, Ρ.490, (Υπουργικό Συμβούλιο), ν.1949, D. 678, Επιστολή Πέ-τρου Κόκκαλη προς των πρωθυπουργό της Αλβανίας, 25-7-1949).

Την άνοιξη του 1948, συγκροτήθηκε από την αλβανική κυβέρνηση, ειδική συντονιστική επιτροπή για τα Ελληνόπουλα. Τη γενική ευθύνη των καταυλισμών, είχε η Αγγελική Ντούπη, μια συγκρουσιακή και προκλητική προσωπικότητα.

Τα παιδιά που έφταναν στην Αλβανία, προέρχονταν κυρίως από την Ήπειρο, την Καστοριά, τα Γρεβενά και τη Φλώρινα και ήταν αδύναμα, ανήμπορα, υποσιτισμένα, ρακένδυτα, ανυπόδητα και καταθλιπτικά.

Στο βιβλίο της Κατερίνας Τσέκου «Έλληνες πρόσφυγες», υπάρχει κατάλογος με την προέλευση των Ελληνόπουλων που είχαν μεταφερθεί σε άλλες χώρες (πηγή: ΕΕΣ). **3.233** προέρχονταν από τον νομό Έβρου, **622** από τον νομό Θεσπρωτίας, **2.413** από τον νομό Ιωαννίνων, **4.541** από τον νομό Καστοριάς, **414** από τον νομό Λαρίσης, **3.600** από τον νομό Πέλλας, **541** από τον νομό Σερρών, **372** από τον νομό Τρικάλων και **5.878** από τον νομό Φλωρίνης. Στα πρόχειρα εξωτερικά ιατρεία που εξετάζονταν τα παιδιά, πολλά διαγνώστηκαν με ιλαρά, βρογχίτιδα, ψώρα και ελονοσία.

Τους χορηγήθηκαν βιταμίνες από τον Ερυθρό Σταυρό και εμβολιάστηκαν κατά του τύφου, της διφθερίτιδας και της ευλογιάς. Τα περισσότερα προσφυγόπουλα από την Ελλάδα, εγκαταστάθηκαν στη Βόρεια Σκόδρα, μετά από πολύωρο ταξίδι, ακόμα και με ζώα. Στοιβάχτηκαν σε ένα εγκαταλελειμμένο στρατόπεδο δίπλα στη λίμνη για να πλένουν τα ρούχα τους. Κοιμόντουσαν 60 παιδιά σ' ένα δωμάτιο 4x5 (!), κάτω, μόνο με δύο κουβέρτες ή σε λίγες ντιβανοκασέλες (σε μια ντιβανοκασέλα κοιμόντουσαν 3-4 παιδιά). Τα παιδιά είχαν μόνο μια αλλαξιά εσώρουχα και προμηθεύτηκαν, με μεγάλη καθυστέρηση, ένα ζευγάρι σανδάλια. Σ' ένα πιάτο, έτρωγαν 5 παιδιά. Σύντομα, οι ασθενείς άρχισαν να θερίζουν. 300-400 παιδιά διαγνώστηκαν με ψώρα, 500 με ιλαρά και 200 με χρόνια βρογχίτιδα. Τον Σεπτέμβριο, όλα τα παιδιά είχαν ψείρες, ενώ πολλά υπέφεραν από ελονοσία.

Οι προσπάθειες για εκπαίδευση των Ελληνόπουλων από αλβανικής πλευράς, δεν είχαν πολλά αποτελέσματα.

Μόνο **200** παιδιά στην Αυλώνα και **300** στη Σκόδρα (σε σύνολο 2.000), παρακολουθούσαν μαθήματα. Τα υπόλοιπα, με βρόμικα ρούχα περιφέρονταν άσκοπα στους δρόμους ή ζητιάνευαν.

Εν τω μεταξύ, γυναίκες «Σλαβομακεδόνισσες», αρνούσαν να μένουν στον ίδιο καταυλισμό με τις άλλες Ελληνίδες, ενώ ζητούσαν τα παιδιά τους να διδάσκονται το γλωσσικό τους ιδίωμα. Η διοίκηση του καταυλισμού της Σκόδρας ανησύχησε και εισηγήθηκε την απομόνωση των γυναικών «σλαβομακεδονικής» καταγωγής, με την αιτιολογία της διατάραξης της ηρεμίας και της παραβίασης των πειθαρχικών κανόνων καταυλισμού. Στη συνέχεια επέβαλε τιμωρίες για πειθαρχικά παραπτώματα.

Στο Ελμπασάν, εγκαταστάθηκαν αρχικά **774** «παιδιά-πρόσφυγες». Ελλείψει επαρκών οικισμών, οι αλβανικές Αρχές μετακίνησαν στη Γιουγκοσλαβία μέσω Qafe Thane, **500 παιδιά**. Ως καταλύματα για τα παιδιά χρησιμοποιήθηκαν σπίτια, από τα καλύτερα της πόλης, που είχαν δημευτεί ως περιουσίες πρώην αστών και εχθρών του λαού, με εσωτερική παροχή νερού και ηλεκτρικό ρεύμα. Σε κάθε δωμάτιο με εμβαδόν 4x5, κοιμόντουσαν, στο πάτωμα, 8-10 παιδιά με δύο κουβέρτες ή μία κουβέρτα κι ένα σεντόνι. Κι εδώ, οι συνθήκες, ήταν παρόμοιες με τον καταυλισμό της Σκόδρας.

Στο Φίερι, εγκαταστάθηκαν **514** μικροί πρόσφυγες και στην Αυλώνα **538** (AQSH, F. 490, V. 1949, D. 626).

Η Αλβανία, που τότε είχε πολύ υψηλούς δείκτες παιδικής θνησιμότητας, δεν μπόρεσε να ανταποκριθεί στις ανάγκες φιλοξενίας των παιδιών. Στο Δυρράχιο πέθαναν δύο Ελληνόπουλα, στο Φίερι ένα μωρό 17 μηνών από υποσιτισμό, ενώ θάνατοι ανηλίκων καταγράφηκαν και στη Σκόδρα. Αυτό βεβαίωσαν και οι ρουμανικές αρχές, όταν παρέλαβαν Ελληνόπουλα από την Αλβανία.

Η αντίδραση των διεθνών οργανισμών.

Ωστόσο, ο Πέτρος Κόκκαλης, σε τετρασέλιδη ανακοίνωσή του, διατυμπάνιζε ότι «τα παιδιά μας ζουν ευτυχισμένα στις Λαϊκές Δημοκρατίες» (ΑΠ

1/4/56/511/217 φάκελος του ΥΠΕΞ). Όπως αναφέραμε και σε ξεχωριστό άρθρο, η ελληνική κυβέρνηση αντέδρασε έντονα στο «παιδομάζωμα», ενώ καθοριστική ήταν η παρέμβαση της Βασίλισσας Φρειδερίκης με την ίδρυση των παιδοπόλεων. Η Κυβέρνηση της χώρας μας, διαμαρτυρήθηκε έντονα στη Βαλκανική Επιτροπή για απαγωγή ανηλίκων. Διερευνητική Επιτροπή, υιοθέτησε την άποψη ότι υπήρχε προμελετημένο σχέδιο απαγωγής των ανηλίκων από τους Έλληνες κομμουνιστές με τη βοήθεια των κυβερνήσεων των Ανατολικών χωρών. Μετά από έκθεση Ειδικής Επιτροπής, στις **27/11/1948**, ο Ο.Η.Ε. ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο προειδοποιούσε αυστηρά την Αλβανία για την παρεχόμενη βοήθεια στους Έλληνες αντάρτες και ζητούσε από τα Τίρανα στην άμεση επιστροφή των απαχθέντων ανηλίκων. Η αλβανική απάντηση ήταν αντιφατική. Δήλωνε αρχικά ότι στην Αλβανία δεν υπήρχαν απαχθέντα παιδιά, ενώ στη συνέχεια δικαιολογούσε τη στάση της με το επιχείρημα ότι η βοήθεια προς τους Ελληνόπαιδες ήταν ανθρωπιστική πράξη (!). Ακολούθησαν δύο ακόμα αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του Ο.Η.Ε. (**1949 και 1950**), ενώ στις **4/1/1949**, ο ΓΓ του Ο.Η.Ε., Νορβηγός Trygve Halvdan Lie (Λι), με επιστολές του προς τις κυβερνήσεις της Αλβανίας, της Βουλγαρίας, της Γιουγκοσλαβίας, της Ουγγαρίας, της Ρουμανίας, της Τσεχοσλοβακίας αλλά και της Ελλάδας, τις προσκαλούσε να συμβάλλουν στον επαναπατρισμό των Ελληνόπουλων.

Η διεθνοποίηση του προβλήματος και η εμπλοκή του Ο.Η.Ε., ήταν σοβαρότατο πλήγμα για το Κ.Κ.Ε. και την ΠΔΚ. Τον **Αύγουστο του 1949** στη Γενεύη, οι αιτήσεις γονέων ή συγγενών προς τον **Διεθνή Ερυθρό Σταυρό** για

επαναπατρισμό των παιδιών τους, ήταν μόλις **6.000**. Αριθμός που δείχνει ότι χιλιάδες παιδιά σκοτώθηκαν ή και εξαφανίστηκαν...

Επαναπροώθηση και επαναπατρισμός.

Το ζήτημα της επιστροφής των παιδιών στην Ελλάδα, δεν ήταν καθόλου εύκολο. Υπήρχαν, εκτός των άλλων και αντιδράσεις από τις Ανατολικές χώρες. Το σοβιετικό πρακτορείο **ΤΑΣΣ**, στις **29 Δεκεμβρίου 1949**, εκφραζόταν εναντίον του επαναπατρισμού των Ελληνόπουλων, κατηγορώντας τους «μοναρχοφασίστες» της Αθήνας, ότι επιδίωκαν να οδηγήσουν τα ορφανά και τα υπόλοιπα θύματα του πολέμου στη Μακρόνησο και τη σφαγή. Σταδιακά, άρχισε ο επαναπατρισμός των παιδιών. Η Βουλγαρία εκδήλωσε την πρόθεση να επιστρέψουν στην Ελλάδα **138** απ' αυτά. Η Γιουγκοσλαβία, εκδήλωσε την πρόθεση να επιστρέψει **144** παιδιά.

Ωστόσο, θεωρούσε πολλά παιδιά «Μακεδονόπουλα» και επιδίωκε τον εκσλαβισμό τους.

Η εφημερίδα «**Η Φωνή του Αιγαίου**», συνέκρινε την πολιτική του **ΚΚΕ** μ' εκείνη των Οθωμανών, γράφοντας ότι μόνο οι σουλτάνοι χώριζαν τα παιδιά απ' τους γονείς τους. Κατηγορούσε ως κύριο υπεύθυνο της τραγωδίας ονομαστικά τον Νίκο Ζαχαριάδη και χαρακτήριζε τις απόψεις του υποκριτικές. Η Αλβανία, δισειθανόμενη ότι απειλείται η εδαφική της ακεραιότητα και ότι αδυνατούσε να φιλοξενήσει χιλιάδες Ελληνόπουλα, προσπαθούσε να απαλλαγεί απ' αυτά. Πολλά παιδιά μεταφέρθηκαν στις Ανατολικές χώρες. Στις **30/11/1948**, ο Κώτσο Καπόρα, παρέδωσε στον Βασίλη Σακελλαρίδη. **1.202 Ελληνόπουλα** (ΑΣΚΙ (Αρχείο Κ.Κ.Ε.), Κ.353, Φ. 20/3/23).

Στις **10/12/1948**, έκλεινε ο καταυλισμός της Σκόδρας και **1.232** παιδιά μεταφέρθηκαν στην Κεντρική Αλβανία.

Στις **12/12/1948**, **274 Ελληνόπουλα** μεταφέρθηκαν από το Ελμπασάν, όπου έκλεισε ο εκεί καταυλισμός.

Στις **13/12/1948** εκκενώθηκε ο καταυλισμός της Αυλώνας, με **660** παιδιά και στις **15/12/1948**, οι καταυλισμοί του Φίερι με **514** παιδιά και του Δυρραχίου με **700** παιδιά. Στο Δυρράχιο παρέμειναν 45 Ελληνίδες και 5 άρρωστα παιδιά.

Τα περισσότερα παιδιά από την Αλβανία, μεταφέρθηκαν στη Γιουγκοσλαβία και την Πολωνία. Μέχρι πρόσφατα, υπήρχε η άποψη ότι στην Αλβανία μετά το 1949, δεν έμειναν Ελληνόπουλα. Όπως αποκαλύπτει όμως ο Σταύρος Ντάγιος, κάτι τέτοιο δεν ισχύει, καθώς το καλοκαίρι του 1949, οι Αρχές της Σκόδρας έδιναν εντολές να ετοιμαστούν σχολεία για 500 Ελληνόπουλα και της Αυλώνας για 400. Σύμφωνα με πηγές του ΕΕΣ, τα Ελληνόπουλα στην Αλβανία τον Γενάρη του 1950, ήταν περίπου 2.000. Πολλά απ' αυτά οδηγήθηκαν στις Ανατολικές χώρες και κάποια υιοθετήθηκαν από αλβανικές οικογένειες. Έτσι, το 1952, μόνο 32 ελληνικές οικογένειες αναζητούσαν τα παιδιά τους στην Αλβανία, η οποία χαρακτήριζε τα στοιχεία που υπήρχαν στα καταδικαστικά ψηφίσματα του Ο.Η.Ε., κακοήθειες.

Όπως έγραφε στις 18/9/1952 η εφημερίδα «Εμπρός»:

«Πολλά παιδιά τα οποία απήχθησαν προ τριετίας από τους κομμουνιστοσυμμορίτες προ τριετίας, βρίσκονται τώρα στη Λ.Δ. της Γερμανίας και εκπαιδεύονται για μελλοντική ανταρτική δράση κατά της Ελλάδας... Στη Βουδαπέστη υπάρχει κεντρικό γραφείο υπό την αιγίδα του πρώην καθηγητή Κόκκαλη, το οποίο συντονίζει όλα τα στρατόπεδα των Ελληνοπαίδων».

Η πλέον ειδεχθής πτυχή του Εμφυλίου, ήταν το «παιδομάζωμα». Πολλά παιδιά, μεταφερόμενα στις Ανατολικές χώρες, έχασαν τη ζωή τους από κακουχίες και βομβαρδισμούς, ενώ άλλα βιάστηκαν, σύμφωνα με μαρτυρίες του Τύπου της εποχής. Κάποια επέστρεψαν στην Ελλάδα, πολέμησαν και σκοτώθηκαν ή αιχμαλωτίστηκαν.

Στα αρχεία του Διεθνούς Ερυθρού Σταυρού, υπάρχουν αναφορές για ανήλικους έγκλειστους σε στρατόπεδα και φυλακές. Γι' αυτό τον λόγο, ειδικά σήμερα, η φράση του Μιχάλη Παρτσαλίδη «Ποτέ πια εμφύλιος», είναι περισσότερο επίκαιρη από ποτέ ...

Βασική πηγή μας για το άρθρο, ήταν το βιβλίο του Δρα Σταύρου Ντάγιου «ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ», Εκδόσεις Literatus, 2017. Ευχαριστούμε θερμά τον κύριο Ντάγιο για την άδεια να χρησιμοποιήσουμε στοιχεία από το βιβλίο του και την πολύτιμη βοήθειά του.

Πηγή : <http://roykoymoykoy.blogspot.gr/>